

RICHTLIJNEN VOOR HYGIËNE EN INFECTIEPREVENTIE IN DE AUDIOLOGISCHE PRAKTIJK

INHOUD

1. BASISPROCEDURES P 2 & 3

- HANDHYGIËNE
- HANDEN WASSEN
- HANDALCOHOL
- HANDSCHOENEN
- DESINFECTIE OPPERVLAKKEN

2. BASISMATERIAAL P 4

- OTOSCOOP
  - Otoscopie bij aanwezigheid van oorloop, bloed of een zichtbare infectie
  - Otoscopie bij afwezigheid van oorloop, bloed of een zichtbare infectie
- TRANSDUCERS
  - Hoofdtelefoon
  - Inserttelefoons
  - Beengeleider
- ULTRASOON REINIGER
- SPELMATERIAAL
  - Tijdens testing
  - In de wachtruimte

3. KLINISCHE AUDIOMETRIE P 5

- IMPEDANTIOMETRIE
- OAE'S
- ABR EN ASSR
- ELECTROCOCHLEOGRAFIE
- ENG/VNG
  - Calorische testen met water
  - Calorische testen met lucht

4. HOORAPPARATEN P 6

- OORAFDRUK
- ONTVANGEN HOORAPPARATEN
- ONTVANGEN OORSTUKKEN
- BELUISTEREN HOORAPPARATEN
- MODIFICATIE OORSTUKKEN
- REM-METINGEN

5. BRONNENLIJST P 7

1. BASISPROCEDURES

Protocol HANDHYGIËNE

- Draag geen juwelen aan handen, polsen en voorarmen.
- Hou nagels kort en goed verzorgd.
- Draag geen nagellak of kunstnagels.
- WAS DE HANDEN
  - als ze zichtbaar bevuild zijn.
  - bij het begin en het einde van de dagtaak.
  - als ze bevuild zijn met eigen lichaamsvochten, zoals na het snuiten van de neus, toiletbezoek, roken, aanbrengen cosmetica of lippenbalsem.
- GEBRUIK HANDALCOHOL
  - vóór en na elk fysiek patiëntencontact.
  - vóór manipulatie van zuiver materiaal en na contact met bevuild materiaal.
  - na langdurig handschoenegebruik.
- Draag handschoenen vóór elk potentieel contact met bloed en lichaamsvochten.

GEBRUIK DEZELFDE TECHNIEK OM TE REINIGEN, DESINFECTEREN, EN VERZORGEN

1. HANDPALM TEGEN
HANDPALM WRIJVEN

2. RECHTER HANDPALM
OVER LINKER BOVENHAND
WRIJVEN EN OMGEKEERD

3. HANDPALM TEGEN
HANDPALM MET
GESPREIDE VINGERS

4. VINGERTOPPEN EN
BUITENKANT VAN DE VINGERS
OVER ELKAAR INWRIJVEN

5. DUIMEN MET EEN
CIRKELVORMIGE BEWEGING
INWRIJVEN

6. BINNENKANT VAN
DE HAND MET GESLOTEN
VINGER INWRIJVEN

Protocol HANDEN WASSEN

- Doe alle juwelen uit zoals ringen, armbanden, uurwerk.
- Laat het water lopen en neem vloeibare zeep in de handpalm.
- Zeep de handen in en wrijf goed over de handpalmen, handruggen, polsen en tussen de vingers, gedurende minimum 10 seconden.
- Spoel de handen grondig af onder lopend water.
- Droog de handen met een nieuwe (papieren) handdoek terwijl het water nog loopt.
- Draai de kraan toe met de net gebruikte handdoek, zonder direct contact te maken tussen de gewassen handen en de kraan.
- Werp de gebruikte handdoek in de vuilnisbak, zonder de vuilnisbak met de handen aan te raken.

Protocol HANDALCOHOL

- Doe alle juwelen uit zoals ringen, armbanden, uurwerk.
- Neem alcoholgel in de handpalm.
- Verdeel de gel over beide handen en wrijf goed over de handpalmen, handruggen, polsen en tussen de vingers, gedurende minimum 10 seconden.
- Laat de handen drogen aan de lucht.

Protocol HANDSCHOENEN

HANDSCHOENEN AANDOEN

- Bevestig voor het aandoen van de handschoenen een pleister op elke open wond of snede.
- Kies de correcte maat handschoenen zodat de handschoen strak rond de hand zit.
- Hou de handschoen, bij het uit de doos nemen, vast aan het deel dat rond de pols komt.
- Doe de eerste handschoen aan.
- Neem een tweede handschoen met de blote hand en herhaal bovenstaande procedure.
- Vervang de handschoen onmiddellijk indien gescheurd of beschadigd.

HANDSCHOENEN UITDOEN

- Neem met de ene hand de handschoen van de andere hand vast ter hoogte van de pols.
- Doe de handschoen uit van de pols naar de vingertoppen toe.
- Hou de handschoen vast in de hand die nog een handschoen aan heeft.
- Neem met de ontblote hand de binnenkant van de handschoen van de andere hand vast.
- Trek de handschoen over de pols naar de vingertoppen toe en stop tijdens deze stap de eerste handschoen in de tweede.
- Werp de handschoenen in de vuilnisbak, zonder de vuilnisbak met de handen aan te raken.
- Voer protocol handalcohol uit.

Protocol DESINFECTIE OPPERVLAKKEN

Desinfecteer het gebruikte materiaal en/of de horizontale oppervlakken zodra de patiënt de ruimte verlaat:

- met een desinfectiedoekje; werp dit doekje weg na gebruik.
- met een desinfectiespray: laat het desinfecteermiddel inwerken voor de tijd die wordt aangegeven in de gebruiksaanwijzing; wrijf indien nodig droog met een papieren handdoek en werp deze weg na gebruik.

2. BASISMATERIAAL

Protocol OTOSCOPIE bij aanwezigheid van oorloop, bloed of een zichtbare infectie

- Voer protocol handschoenen aandoen uit.
- Plaats een nieuw plastic speculum op de otoscoop en voer de otoscopie uit.
- Bij afwezigheid van oorloop, bloed of zichtbare infectie in het eerste oor kan hetzelfde speculum in het contralaterale oor gebruikt worden.
- Verwijder het speculum door het aan de basis vast te nemen en werp het in de vuilnisbak, zonder de vuilnisbak met de handen aan te raken.
- Leg de otoscoop weg, maar raak deze niet aan met de handschoenen waarmee het speculum verwijderd werd.
- Voer protocol handschoenen uitdoen uit.

Protocol OTOSCOPIE bij afwezigheid van oorloop, bloed of een zichtbare infectie

- Voer het protocol handhygiëne uit.
- Plaats een nieuw plastic speculum op de otoscoop en voer de otoscopie uit.
- Verwijder het speculum door het aan de basis vast te nemen en werp het in de vuilnisbak, zonder de vuilnisbak met de handen aan te raken.
- Herhaal het protocol handhygiëne.

Protocol HOOFDTELEFOON

- Voer het protocol handhygiëne uit.
- Plaats de hoofdtelefoon op het hoofd van de patiënt/cliënt en voer de test uit.
- Verwijder de hoofdtelefoon na de test en desinfecteer zowel de kussens als de diadeem van de hoofdtelefoon met een desinfecterend doekje.

Protocol INSERTTELEFOONS

- Voer het protocol handhygiëne uit.
- Neem nieuwe mousse dopjes uit hun verpakking en plaats deze op de inserttelefoons, plaats vervolgens de inserttelefoons in de gehoorgang van de patiënt/cliënt en voer de test uit.
- Haal de inserttelefoons uit de gehoorgang, verwijder de mousse dopjes van de inserttelefoons door deze aan de basis vast te nemen en werp ze in de vuilnisbak, zonder de vuilnisbak met de handen aan te raken.
- Herhaal het protocol handhygiëne.

Protocol BEENGELEIDER

- Plaats de beengeleider op het hoofd van de patiënt/cliënt en voer de test uit.
- Verwijder de beengeleider na de test en desinfecteer zowel de beentriller als de diadeem van de beengeleider met een desinfecterend doekje en herhaal het protocol handhygiëne.

Protocol ULTRASOON REINIGER

- Voer protocol handschoenen aandoen uit.
- Vul het ultrasoon reinigingstoestel met het product zoals aangegeven op de bijsluiters van het product.
- Leg de instrumenten of materialen in het ultrasoon toestel, zodat ze volledig in de vloeistof ondergedompeld zijn.
- Zet het toestel aan volgens de aangegeven tijd voor het product.
- Neem de instrumenten of materialen uit het toestel en spoel ze grondig af onder stromend water.
- Leg de instrumenten of materialen te drogen op een papieren handdoek of in een kartonnen nierbekken.
- Giet het product uit het ultrasoon reinigingstoestel weg na elk gebruik.
- Spoel het toestel uit en droog het af.
- Voer protocol handschoenen uitdoen uit.

Protocol SPELMATERIAAL tijdens TESTING

- Overhandig de patiënt/cliënt het spel materiaal en voer de test uit.
- Verzamel al het gebruikte spel materiaal en reinig het met water en zeep.
- Desinfecteer het spel materiaal bij mogelijke contaminatie (contact met lichaamsvochten/slijmvliezen of persoon met gekende infectie), draag in dit geval handschoenen (zie protocol handschoenen).
- Gooi de gebruikte doekjes in de vuilnisbak, zonder de vuilnisbak met de handen aan te raken.

Protocol SPELMATERIAAL in de WACHTRUIMTE

- Zie protocol 'spel materiaal tijdens testing', maar hier wordt dit slechts éénmalig, op het einde van de werkdag, uitgevoerd.

3. KLINISCHE AUDIOMETRIE

Protocol IMPEDANTIEMETRIE

- Voer het protocol handhygiëne uit.
- Plaats een nieuw dopje over de probetip, plaats deze in de gehoorgang en voer de impedantiemetrie uit.
- Bij afwezigheid van oorloop, bloed of zichtbare infectie in het eerste oor, kan hetzelfde dopje in het contralaterale oor gebruikt worden.
- Verwijder het dopje door het aan de basis vast te nemen en plaats het in de voorziene container.
- Alle dopjes worden op het einde van de dag gereinigd en gedesinfecteerd (zie protocol 'ultrasoon reiniger').
- Herhaal het protocol handhygiëne.

Protocol OAE's

- Zie protocol 'impedantiemetrie' bij gebruik van kunststof dopjes.
- Zie protocol 'inserttelefoons' bij gebruik van mousse dopjes.

Protocol ABR en ASSR

- Voer het protocol handhygiëne uit.
- Ontvet de huid van de patiënt met ether op zuiver doekje.
- Bereid de huid voor met scrubcrème en plaats de elektroden.
- Plaats de transducers (zie protocol 'transducers').
- Voer de test uit.
- Verwijder de elektroden na het uitvoeren van de test.
- Maak de huid van de patiënt/cliënt zuiver met een nieuw droog doekje.
- Desinfecteer de transducers volgens protocol 'transducers'.
- Herhaal het protocol handhygiëne.

Protocol ELEKTROCOCHLEOGRAFIE

- Zie protocol 'ABR en ASSR'.
- Raak de trans- of extratympanale elektrode nooit aan zonder steriele handschoenen.

Protocol ENG/VNG

- Voer otoscopie uit volgens protocol 'otoscopie'.
- **ENG:** Voor het plaatsen en verwijderen van de elektroden, zie protocol 'ABR/ASSR'
- **VNG:** Plaats de videobril op het met water en zeep gereinigde aangezicht (geen aangezichtscreme en oogmake-up).
- Calorische testen:
MET WATER:
  - Plaats het nierbekken om het water op te vangen onder het oor.
  - Plaats de irrigator in de gehoorgang en voer de irrigatie met water uit.
  - Giet het opgevangen water weg in een spoelbak.
  - Desinfecteer de irrigatortip met een doekje.
  - Herhaal de procedure bij irrigatie van het volgende oor.
  - Werp het kartonnen nierbekken weg of desinfecteer het metalen nierbekken.**MET LUCHT:**
  - Idem protocol 'calorische testen met water', behalve dat hier geen water dient opgevangen en afgevoerd te worden.

4. HOORAPPARATEN

Protocol OORAFDRUK

- Voer het protocol handhygiëne uit.
- Plaats een afdrukwatje vooraan in de gehoorgang en duw het met een lichtpen tot op de juiste plaats. Controleer met een otoscoop (zie protocol otoscopie).
- Neem de oorafdruk met de afdrukspuit. Leg hierbij alle materiaal op een papieren handdoekje.
- Verwijder de oorafdruk uit de gehoorgang en plaats deze in het daarvoor voorziene doosje/zakje.
- Herhaal het protocol handhygiëne.
- Desinfecteer de tip van de lichtpen en van de afdrukspuit met een desinfecterend doekje.
- Gooi het papieren handdoekje in de vuilnisbak, zonder de vuilnisbak met de handen aan te raken.

Protocol ONTVANGEN HOORAPPARATEN

- Voer het protocol handhygiëne uit.
- Laat de hoorapparaten in een (herbruikbaar) bakje of op een papieren handdoek leggen.
- Desinfecteer het oppervlak van het hoorapparaat en het oorstuk, thin tube, dome, ... met een desinfecterend doekje en/of borsteltje. Werp het gebruikte doekje in de vuilnisbak, zonder de vuilnisbak met de handen aan te raken en/of desinfecteer het borsteltje.
- Doe de nodige handelingen met het hoorapparaat (zie overige protocols binnen de hoortoestelaanpassing) of leg het hoorapparaat even opzij indien er geen andere handelingen nodig zijn.
- Werp het bakje of de papieren handdoek weg na het teruggeven van de hoorapparaten, of desinfecteer zo nodig het herbruikbare bakje.
- Herhaal het protocol handhygiëne.

Protocol ONTVANGEN OORSTUKKEN

- Voer het protocol handhygiëne uit.
- Laat het oorstuk in een (herbruikbaar) bakje of op een papieren handdoek leggen.
- Desinfecteer het oorstuk met een desinfecterend doekje, of reinig het indien nodig in de ultrasoon reiniger.
- Werp het bakje of de papieren handdoek weg na het teruggeven van de oorstukken, of desinfecteer zo nodig het herbruikbare bakje.
- Herhaal het protocol handhygiëne.

Protocol BELUISTEREN HOORAPPARATEN

- Ontvang het hoorapparaat (zie protocol 'ontvangen hoorapparaten').
- Bevestig het hoorapparaat aan de lier.
- Desinfecteer na het beluisteren van het hoorapparaat het deel van de lier dat in contact is geweest met het hoorapparaat (en de oorstukken) met een desinfecterend doekje.

Protocol MODIFICATIE OORSTUKKEN

- Desinfecteer het oorstuk of schaalpje (zie protocol 'ontvangen oorstukken').
- Neem volgende maatregelen vooraleer het slijp- of polijsttoestel te gebruiken indien geen afschermkap:
  - Zet een veiligheidsbril op, doe een masker voor mond en neus en trek een labojas aan.
- Desinfecteer het oorstuk of schaalpje telkens het in het oor geplaatst werd om na te gaan of de modificatie in orde is.
- Desinfecteer alle horizontale oppervlakken die gebruikt zijn tijdens de modificatie.
- Verwijder het mond-neusmasker en gooi het in de vuilnisbak, zonder deze aan te raken.
- Doe de veiligheidsbril af en doe de labojas uit.
- Voer het protocol handhygiëne uit.

Protocol REM-METINGEN

- Voer het protocol handhygiëne uit.
- Plaats de probetip in de gehoorgang en voer de REM-meting uit.
- Verwijder de probetip na het beëindigen van de meting, zonder het uiteinde ervan aan te raken.
- Werp de probetip in de vuilnisbak, zonder de vuilnisbak met de handen aan te raken.
- Herhaal het protocol handhygiëne.

5. BRONNENLIJST

- American Academy of Audiology [ASHA] [z.j.]. *Infection control in audiological practice*. Geraadpleegd op 13 september 2016 via <http://www.audiology.org/publications-resources/infection-control-audiological-practice/>
- American Speech and Hearing Association [ASHA] [Website] [z.j.]. *Infection control in audiology*. Geraadpleegd op 23 februari 2016 via <http://www.asha.org/aud/infection-control/>
- Bankaitis, A.U. (2002). What's growing on your patient's hearing aids? A study gives you an idea. *The Hearing Journal*, 55(6), 48-54.
- Bankaitis, A.U., & Kemp, R. (2005). *Infection control in the audiology clinic*. USA, Oaktree products, Inc.
- Bankaitis, A.U., & Kemp, R. (2009) Infection control. In: Hosford-Dunn, H., Roeser, R.J., & Valente, M. (Eds.), *Audiology: Practice Management* (pp. 215-226). New York: Thieme Publishing Group.
- Canadian Academy of Audiology [CAA] [z.j.]. *Infection prevention and control guidelines for audiology*. Geraadpleegd op 13 september 2016 via <http://www.canadianaudiology.ca/what-we-do/publications/position-statements/>
- Centers of Disease Controls and Preventions [CDC] (2015). *Health hygiene in healthcare settings*. Geraadpleegd op 25 februari 2016 via <http://www.cdc.gov/handhygiene/>
- Hand Hygiene Task Force (2002). Guideline for hand hygiene in health care settings. *Morbidity and Mortality Weekly Report*, 51(RR-16), 1-48.
- Hoge Gezondheidsraad (2009). *Aanbevelingen inzake handhygiëne tijdens de zorgverlening*. Brussel: FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.
- National Health Services for Professionals [NHS Professionals] (2010). Standard infection control precautions. Geraadpleegd op 13 maart 2016 via http://www.nhsprofessionals.nhs.uk/download/comms/cg1_nhsp_standard_infection_control_precautions_v3.pdf
- Kind & Gezin, Dossier handhygiëne, Dr. Nadine De Ronne, 1/9/2009
- Provinciaal Interdisciplinair Overleg Oost-Vlaanderen (2004). Infectiepreventie in het operatiekwartier (Consensusdocument 2014/01). Geraadpleegd op 9 maart 2016 via <http://www.health.fgov.be/internet2Prd/groups/public/@public/@dg1/@acutecare/documents/ie2divers/11558449.pdf>
- Stichting Audicien Register [StAR] (2014). *Richtlijnen en protocollen. Leidraad bij het uitvoeren van gestelde eisen* (versie 2.1). Geraadpleegd op 13 september 2016 via <http://www.audicienregister.nl/over/handboek/default.aspx>
- Vande Putte, M. (2016). *Hygiëne in het ziekenhuis. Handboek infectiepreventie voor verpleegkundigen*. Leuven: Acco, ISBN 9789033493461
- World Health Organization [WHO] (2009). *WHO Guidelines on hand hygiene in health care*. Geneva: WHO Publications.
- World Health Organization, [WHO] August 2009, *Hand hygiene, When and How*, leaflet.